

Bielsko_1
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	międzychodzki	
Gmina	Międzychód	
Miejscowość	Bielsko	PMI_BL

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	19.10.2013	Miejsce wykonania	Dom informatora
Czas trwania	1 godzina	Forma i wielkość	Plik Audio/MP3 44,9 MB
Przeprowadzający	R.J.	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
PMI_BL_01	M	63 lata		
bez kodu	K	60 lat		

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	„Zawsze było Bielsko”.
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstw)	„O to można tak powiedzieć Wiktorowo Jakby to powiedzieć, mówi się na to Wiktorowo ale dlaczego, to są pola duże połacie pola to się jedzie drogą Prusińską do końca na Prusim, pełną drogą i tam jest po drodze Wiktorowo i tam się dojeżdża do Prusimia ale ja jestem za młody żeby znać dlaczego tak jest byś musiała mojego dziadka się spytać czemu ma pola na Wiktorowie. Lotnisko zawsze mówią, że osiedle powstało na lotnisku bo tam było lotnisko teraz to się nazywa osiedle Ormin, to za Bielskiem to się nazywa Zielona Hojna taka osada była to jest do dzisiaj to jak się jedzie z Bielska na Sieraków po prawej stronie tam gdzie Stacja Diagnostyczna, tam tego jeszcze nic nie było tam tylko był jeden domek tego domku już nie ma. Jeszcze był Mosberg ale gdzie to jest to nie wiem.”
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Brak informacji.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Brak informacji.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	„Każda wioska ma legendę ale ja nie kojarzę”.

Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne		
1.	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	„To znaczy wosk to się lało jak Dagmara była mała to tam laliśmy wosk ale tak to ani we wsi ani teraz nie”. Respondenci przytaczają tradycje wróżb na Andrzejki. Jedną z nich było lanie wosku przez dziurkę od klucza do zimnej wody a następnie odczytywanie znaczenia rzuconego cienia przez powstały wosk.
2.	św. Marcina/11 listopada	„Tylko rogale a jakieś zabawy to w mieście są na rynku, ja kiedyś piekłam a teraz kupuje, jak piekłam to z makiem albo powidłami. Takie tradycyjne rogale Marcinkowskie to jak nie masz tej oryginalnej receptury to nie wyjdzie”. Respondenci nigdy nie piekli tradycyjnych rogali Marcinkowskich.
3.	Adwent	„Wieniec na drzwiach wieszam”.
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	„Jak była córcia w domu to czyściła buty” Respondenci przytaczają tradycję czyszczenia butów i wystawiania ich w widoczne miejsca, w które to buty Św. Mikołaj miał przynosić małe upominki najczęściej były to słodczyce. Mikołajki odbywają 6 grudnia.
5.	Wigilia	„Drzewko mamy prawdziwe, ja (Zofia) ubieram drzewko, kiedyś robiliśmy takie pawie oczka, łańcuszki z papieru, małe czerwone jabłuszka wieszaliśmy, orzechy jak nie było można jeszcze kupić takich ozdób, sianko pod obrusem bywa, 12 dań też jest, talerz dla zbłąkanego wędrowca to znaczy ostatnio nie stawiamy ale zawsze był, pismo św. czytamy przed wieczerzą, czekamy na gwiazdkę na niebie, nie zawsze ta gwiazdka jest widoczna, funkcjonuje gwiazdor coraz lepszy przebrany przychodzi, dzień przed przynoszę drzewko do domu, ubierana jest przeważnie w Wigilię. Jemy zupę rybną i barszczyk i makielki z bułką”.
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	Respondenci spędzają w gronie rodzinnym. Nie ma z tymi dniami żadnych tradycji.
7.	Sylwester/Nowy Rok	„Kiedyś wynosili bramy teraz już nie, przeważnie my Sylwestra spędzamy sami, sąsiedzi wychodzą o 24 i strzelają petardami więc przy okazji też składają sobie życzenia”. W wioskach był zwyczaj wystawiania bram następnie chowania

		ich jako forma psikusów.
8.	Trzech Króli	„Chodzą dzieciaki co chwila jakaś grupa przyjdzie” Respondenci przytaczają zwyczaj przebierania się dzieci za Króla Heroda, śmierć, anioła oraz różne inne zmyślne postacie, które to chodzą od domu do domu śpiewając kolędy oraz zbierają cukierki lub pieniążki.
9.	Kolędnicy	Nie ma zwyczaju.
10.	MB Gromnicznej	„Raz zapaliłam Gromnicę przez tyle lat, właśnie wspominałam, że jak były burze to była Gromnica a teraz już jakoś tak burz chyba nie ma.”
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	„Teraz już nie piekę, jak byliśmy młodzi to się robiło te pączki bo to zawsze ktoś przyszedł”.
12.	Topienie Marzanny	Nie ma zwyczaju.
13.	Środa Popielcowa	„To szyliśmy te woreczki wsypywało się popiół ale dzisiaj już nie, tylko do Kościoła. Babcie kiedyś gary szorowały popiołem”.
14.	Śródpoście	Brak informacji.
15.	Niedziela Palmowa	„Idziemy do Kościoła z palmami, zawsze ją później zostawiamy jeszcze leżą od dwóch czy trzech lat, a potem je palimy”.
16.	Triduum Paschalne	„Boże rany przeważnie zapomnimy zawsze nam się przypomni wieczorem, jak dziecko było w domu to się pamiętało a teraz to nie”.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	„Do święconki zawsze idzie córka, do koszyczka wkładam kielbasę, szynkę, chlebek, sól, pieprz, jajeczko, mazurka, zawsze coś słodkiego jakąś babeczkę, święcenie jest przy Krzyżu. Zajączek jest wnusie przychodzą i robimy im zajączka zawsze robimy im jakieś miejsce i szukają. Tradycją jest też chodzenie na Rezurekcję na 6 rano a później jemy śniadanko i dzielimy się wszystkim co jest w koszyczku”.
18.	Poniedziałek Wielkanocny	„To znaczy lany poniedziałek żyje jeszcze bo mamy takie dzieci, że przychodzą z bateriami i leją”.
19.	Zielone Świątki	„Teraz się u nas nic nie dzieje, kiedyś bramy tatarakiem i brzozą się bramy zdobiło a teraz nie”.
20.	Boże Ciało	„W Boże Ciało skocz do wody śmiało, procesja jest w Międzychodzie, ołtarze robi młodzież i rzemieślnicy różnie, jest

		zwyczaj zabierania gałązki brzozonej i zawsze tak obrywają, że się przewracają te brzozy, ja też obrywam zawsze ją zawieszę za obrazkiem i wisi”.
21.	św. Jana	„Na Bielsku to się nic nie dzieje”.
22.	MB Zielnej	„Robi się takie wiązanki z tych roślin polnych ale nie wiem co tam są za zioła i z tymi wianuszkami do Kościoła”.
23.	MB Siewnej	„Nie ma”.
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	„Wszystkie bukiety i wianki kupujemy, teraz znowu robią takie stroiki, a tak standardowo zwiedzamy cmentarze” Respondenci uczestniczą w Mszy za dusze zmarłych, która odbywa się albo na cmentarzu albo w Kościele, przystrajają groby najczęściej kwiatami oraz zniczami.
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	„Kiedyś były te czerwone wstążeczki, teraz już nie. Czerwona wstążeczka żeby sąsiadka nie oczarowała”.
2.	Ślub i wesele	„Pół teram trzaskają szkło ale teraz to już tam nie słyszę, tylko teraz jest inaczej bo robią tydzień wcześniej. Teraz to pani młoda bierze swoje towarzystwo pan młody bierze swoje towarzystwo i robią sobie wieczory kawalerskie i panieńskie”.
3.	Śmierć i pogrzeb	„Nic takiego nie wiem, różaniec w sumie się jeszcze odbywa, funkcjonuje jeszcze żałoba po bliskiej osobie rok a tak to sześć tygodni, chłopcy nie noszą żałoby, kobiety chodzą, kiedyś nawet panowie mieli takie paseczki na ramię czarne”.
4.	Inne zjawiska	„Ja się bardzo często kąpię w czarcim żebrze, kiedyś wylewałam na podwórze a teraz do ubikacji, ja mam zawsze problemy ze skórą, bóle wtedy się myje i musi mi to pomóc i pomaga przez jakiś czas.”

Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa		Brak informacji.
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		„Nie mamy takich dań na takie rodzinnej wspólnej Wigilii to mamy taką mało tradycyjną zupę pomidorową”.
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		Brak informacji.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	„To jest świeżo powstała - Krzyż na rozjeździe koło przedszkola, fundatorem byli na pewno mieszkańcy ale ten człowiek który to organizował już nie żyje. Napierała on się nazywał. Wcześniej nic nie było żadnej figury, takiego czegoś to ja tam nie pamiętam.”
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji.
4.	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Brak informacji.
6.	Lokalne odpusty	„Odpusty się nie odbywają bo to jest parafia Międzychód”.
V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie		
1.	Dożynki	„Teraz się nie odbywają kiedyś się odbywały tam gdzie jest nowe przedszkole tam gdzie dzisiaj biblioteka, tam był klub tam odbywały się dożynki, tam była potańcówka jak na

		każdych wiejskich dożynkach starosta i starościna byli honorowymi gośćmi a co roku byli wybierali inni z racji tego że najlepsze plony i oni dostawali wieniec i za ten wieniec musieli postawić bardzo dużo wódki, dożynki odbywały się na dworze a elita bawiła się na Sali. Wieniec robiło koło gospodyń.
2.	Dni gminy/wsi	Brak informacji.
3.	Lokalne festyny	„Teraz na tym lotnisku na tym nowym osiedlu tam się odbywają co roku tam mają te swoje wypieki to w ostatnią niedzielę czy sobotę września i tam z tego osiedla babki pieką to taki niby rodzinny festyn”.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Brak informacji.